

publicista, volt a szerzője a hatástalanul maradt munkának. A sikertelenség, a meg nem értés azonban nem kedvetlenítette el és amikor Wilson felkarolta az eszmét, hatalmas propagandát indított meg annak érdekében, egészen elhallgatva szellemi elsőbbségi jogát, csak a nagy célt akarva szolgálni az emberiség javáért küzdők fanatikus lelkesedésével. Az európai győzők imperiáizmusa azonban erősebb volt a nagy eszme ideálistájánál, hogy azokat, akik még hittek egy jobb rend elkövetkezésének lehetőségében, ismét egy keserű csalódással gazdagítsa.

A párisi szörnyszülött sorsa azonban meg volt pecsételve abban a percben, amikor az amerikai szenátus megtagadta a versillesi békeszerződésnek ratifikálását, amely bevezetesképpen a Népligát is magában foglalja. Az amerikai szenátus nem a népek ligája ellen foglalt állást, hanem az ellen a Népliga ellen, amelyet Párisban megalkottak, amelyet egy igazságtalan és keresztül nem vihető békeszerződéssel hoztak válthatlan kapcsolatba. Már akkor az a vélemény alakult ki a tengerentúli nagy demokráciában, hogy Amerika csak azzal a feltétellel hajlandó tárgyalni az európai hatalmakkal a Népliga ügyében, hogy a békeszerződésekért és az azokban foglalt területi megállapításokért semmiféle garanciát nem vállal. Harding úgy látszik, nem akart még határozottan színt vallani, mert csak azt hangoztatta, hogy a népeknek csak egy olyan szabad egyesüléséről lehet szó, amely Amerika szuverenitásából egy jottát sem vesz el.

A múlt év őszen végbement amerikai elnökválasztási kampányban a Népliga kérdése a viták előterében állott, egészen bizonyos lévén, hogy annak egész jövője Amerika magatartásától függ. Mit lehet kezdeni egy olyan világszövetséggel a népeknek, amelyből Amerika hiányzik? Demokraták és republikánusok, ez a két nagy pártja az uniónak, amely minden négy évben összeméri erejét az elnöki méltóságért, egyaránt megegyeztek abban, hogy a száztiz milliós nagy demokrácia nem akar távolmaradni egy világszövetségtől, amely valóban a békét szolgálja és nem a győzők hatalmi érdekeit. Harding, az új elnök, sietett kijelenteni, hogy hiábavaló az ántánt minden fáradozása, Amerika nem fog belépni ebbe a Népligába. Ellenben kezdeményezni fogja egy másiknak a megalkotását és abba feltétlenül be kell venni Németországot is. Kijelentette egyben, hogy véget kell vetni a védelmi szövetségeknek, mert e nélkül nem lehet számítani a békére, az igazira, amelyet majd Washingtonban fognak megkötni, mert Európa gazdasági dezorganizáltságában és kimerültségében nem fogja már soká kibírni a valódi békéért való küzdelmet és maga fogja hívni Amerika mentő segítségét.

A világháború egy ideiglenes statisztika szerint, a szünetések hiányát és a halandóság növekedését is beleszámítva, harmincöt millióval apasztotta Európa lakosságát. Gazdasági pusztításai felbecsülhetetlenek. A német közigazdászok a háború folyamán harminc százalékra becsülték a vagyonlefoglalást, amelyet az államnak keresztül kell majd vinnie. Ma a német hadi terhek fedezése hetven százaléknál is többet kíván. A háború rettenetes veszteségeit csak egy igazságos béke és ennek biztosítása tudta volna elfogadhatóvá tenni. De egyik sem következett be. Amit Genfben megcsináltak, nem jelez új korszakot a nemzetek életében, mert csak más formában megújítása a régi hatalmi politikának a győzők előnyére. Ezért kell tovább vajudnia a világnak, ezért tart tovább az élni nem tudás vonakodása és ezért nem szűnhet meg a küzdelem a békéért.

Balogh Arthur.

BOSSZUM . . .

Vérboszus, vak, örökiziglen
Asszony asszonyt üz sirva bennem.
Mit elfeledtem már, rég abban is,
Abban is, mit még nyilván meg sem
Cselekedtem.

Gyáva, erőtlen keze hajt el
Mindén nagy, bátor asszonyálmot,
Halált csókol rám, aki megcsókol,
Meddő: én végzett szerelmemtől
Aki áldott.

Egy számüzött, idegen ember
Volt az ősbün megvert szépapja,
Aki szerette a szépanyámat
S egy híres asszonyölelésért
Odahagyta.

Ölelésben és gyilkolásban
Bennem hullva ver asszonyt asszony.
Holnapom, lelkem, életem, vágyam
Csak arra van, hogy egy-egy átok
Mégfogadjon.

MULT TAVASZ ASSZONY.

Mikor még éltem
Tavasz asszony egyszer eljött értem.

Vérembe vére belekeringett,
Vágyamba vágya áldást hintett,
Belém fogamzott, körém gyökérezett,
Ajkamtól ajka dús rüggé vérezett,
Kínomtól karcsult, a szomjamtól telt meg,
Virágpompába felfelhözött,
Azután elment.

Mult májusunkat megidézve
Tavaszok, asszonyok bomolnak.
Én várok. Őt várom: holnap, holnap.

Csándy György.

Kolozsvár — visszavár.

Idegen város idegen alkonyán nesztelen suhandással
száll utánunk az üzenet.

Te, aki jársz idegen város idegen tavaszában, nem
érzed, hogy valahol minket visszavárnak? Tudod-e hogy
hányszor öltött értünk tavaszi dísz az elhagyott város?
Oh, hogy pattant ki az élet a holt burkokból, hogy kacagott
a sok virág, hogy susogott izgalmas várakozásban
a sok levél! Oh milyen hiába való volt a várakozás, milyen
fakó lett az ünnepi dísz!

Porosan, fonnyadtan ismét csak lehullott a sok virág,
unottan pottyant le a sok súlyos gyümölcs s eljárták
haláltáncukat a száraz levelek. Azóta hazug ott minden
tavasz és minden nyár. Csak a télnek van igaza, amikor
halotti leplét ráborítja az üres mezőkre.

S Te, aki jársz idegen város, idegen tavaszában, tudod-e,
hogy ott ismét díszben állanak a fák? Megérzed-e az idegen
alkonyban, mikor melléd áll a város s kérdi, hogy hű tudtál-e hozzá
maradni. És jaj Neked, ha lefogtak hazug színek, hazug illatok s
csalogató hangokra kitértél.

Elszáll az üzenet a Nagy Szamos felett s jaj Neked,
ha idegen város kacagó tavaszából nem érzed kisuhrannak
az utánunk szálló üzenetet.